סבי נרפינן ואימא סיכא דסדרא לבי נשא פסדר למילתא קמייתא. מי הויא כמי שלא נמסרה, בעיא בעלמא היא ואינה קנויה כל כך אלא דקתני מתני' "הרי היא ברשות הבעל" ומשמע ואפי' חזרה מן הדרך לבית אביה כבר יצאה מרשות האב וכיון דלא נפקא לן מסירה שלוחין אלא מקרא יקירא "לבית אביה" אימא תורה אור סיכא דהדרא לבית אביה קרינן ביה ומאם זינתה תהא בסקילה: **כבר פסקה** יבמות פז. **תנא דבי רבי ישמעאל.** דלא הדרא למילתא קמייתא למיהוי כמי שלא נמסרה: **מה תלמוד לומר.** למה הוצרך לכתוב "יקום עליה" וכי מי יפר לה והלא לא נאמרו מפירים אלא אביה בכתו עד שלא נישא, ובעולה מסייגים, וזו שנתארמלה מסייגים מוצאת מכלל אב ומכלל בעל: **אלא הרי שמסר לו.** כלומר לא בא הכתוב לאלמנה ונגרושה מן נשואין דהא כתיב בה אם בית אישה נדריה אישה יפירנו והרי אין אישה קיים אלא לאלמנה ט"י מסירת שלוחין שעד עכשיו לא פירשו לך הכתובים אלא משפט נודרת בבית אביה ומשפט נודרת בבית אישה וזו שנדרה בדרך נשמסרה לשלוחין אין לי יודע היאך לי קורא בה אם 'בית אביה' אם 'בית אישה' לפיכך בא כתוב זה ולמדך שלא תקרא לה 'בית אביה' אלא בית אישה ולא נתרוקנה רשות לאב במיתתו של בעל ושוב אינו יכול להפר אלמא לא הדרא למילתא קמייתא דאילו נתארמלה מן האירוסין עד שלא נמסרה לשלוחין תנן במסכת נדרים (דף ט.) מת הבעל נתרוקנה רשות לאב וילפינן לה מקראי: **אף אנן נמי תנינא.** במתניתין כי הכא בקמייתא דתניא לעניל הרי זו בתולה: **מאורסה ולא נשואה.** ונכנסה לחופה ואע"פ שלא נבעלה דאי נבעלה הא תנא ליה בתולה: **ונכנסה לרשות הבעל בעלמא.** תנן ולא תנן בה ונכנסה לחופה: **מתני' אלא אינו חייב במזונות בתו.** בחייו ובגמ' מפרש אמאי נקט בתו: **זה מדרש דרש ר' אלעזר ב"ע.** ביום שמנאו נשיא: **בכרם ביבנה.** על שם שהיו יושבין שורות שורות בכרם: **הבנים יירשו והבנות יזונו.** שהי תקנות תקנו ב"ד בתנאי כתובה הבנים יירשו כתובת בנין דכרין דתנן במתניתין (לקמן דף נב:) "בנין דכרין דיהויין ליכי מינאי אינון ירתון כסף כתובתך יתר על חולקהון דעם אחוהון" והייט הבנים יירשו - כתובת בנין דכרין ולקמן בשמעתין מפרשינן לה מאי היא: **והבנות יזונו.** בנן נוקבן די יהוויין ליכי מינאי אינון יהוון יתבן בביתי ומיתזנן מנכסי עד דתיבגרון או עד דתלקחון לגוברין: **מה הבנים אין ירשין.** כתובת אמן אלא לאחר מיתת אביהן דהא אינון ירתון תנן והכי מפרש לה בית מוחלין דהאי הבנים יירשו אכתובת בנין דכרין קאי: **ונמי** תוספתא פ"ד ע"ס ג"ב קמא. [טעם זה דעסקי כתובה ליתא בתוספתא וכ"כ הרשב"ם בב"ב מס"ל דעסקי כתובה ולא ליתנלו פירוש הוא ואינו מן הסברייתא] **תוכה הוא לזון הבנות.** תנאי כתובה הוא: **אין נזונין.** אפילו מזונה אין כאן: **אפילו מזונה ליכא.** לא בבנים ולא בבנות: **אימא רבי מאיר והכי קאמר כו'.** כלומר בתו דנקט לאו למידק הא בנו חייב אלא משום דרבי מאיר עדיף ליה בנו מי נקט אינו חייב במזונות בנו הוה אימא בנו הוא דחובה ליכא מזונה אינו אבל בתו אפילו מזונה ליכא להכי תנא אינו בבתו למימרא דמזונה מיהא איכא והא"ה לבנו דחובה מיהא ליכא: דאפילו

*סנהדרין פ"ו. מ"ג ע"ב

ג"ב קמא:

[תוספתא פ"ד ע"ס ג"ב קמא. [טעם זה דעסקי כתובה ליתא בתוספתא וכ"כ הרשב"ם בב"ב מס"ל דעסקי כתובה ולא ליתנלו פירוש הוא ואינו מן הסברייתא]

ואימא הכי מילי היכא דלא הדרא לבי נשא. נראה לר"י דהכי פריך מכ"ל דאייתר בית אביה למשמע מסר האב לבעל דלמא תרוייהו צריכי לנכנסה לחופה ולא נבעלה דאי לא כתב אלא חד ה"א ה"מ היכא דלא הדרא לבי נשא אבל הדרא לבי נשא אימא דהדר למלתא קמייתא להכי איצטריך קרא אחריינא ואכתי מסר מגלן ואע"ג דהיכא דנבעלה קיים לן דלא הדרא הייט משום דאשתני גופא אבל לא נבעלה דאכתי בתולה היא אימא דהדר אמר רבא כבר פסקה תנא דבי רבי ישמעאל ואשמועינן דלא הדרא והייט לכל הפחות כשנכנסה לחופה ולא נבעלה וגלי קרא בנדרים וה"ה בכל מקום אם כן אייתר חד מהני קראי למסר האב לשלוחי הבעל למפטרה מסקילה אחיל ואשכחנא דלא הדרא מדתנא דבי ר' ישמעאל סברא הוא דלא הדרא בכל הך דאמעיט מסקילה כגון מסר ולהכי נקט במלתיה דתנא דבי רבי ישמעאל מסר ומיהו קשה לפי' זה דהיכי יליפינן מנדרים דלא הדרא למילתא קמייתא נהי דגבי נדרים לא הדרא הייט משום דגלי לן קרא דכיון דילפה מרשות האב שעה אחת שוב אין לו כח בה מ"מ לענין סקילה היכי שייך לומר דלא הדרא דלקמן ע"פ שנכנסה לחופה כיון שלא נבעלה ונתארמלה או נתגרשה וחזרה ונתארסה למה לא תהיה בסקילה כיון שהיא נערה בתולה מאורסה ואע"ג דילפה מרשות האב מ"מ תהא כמו יתומה שאין לה אב דהויא בסקילה כדאשכחנא בגיורת דמתני' ויש לומר דהא פשיטא ליה דנשואה שאינה בעולה חשובה כבעולה ואין חילוק כלל דנשואין משוי לה כבעולה לכל דבר וכי היכי דבעולה פשיטא דלא הדרא למילתא קמייתא לכל דבר ה"נ שאינה בעולה ולא אצטריך דרשה דתנא דבי רבי ישמעאל אלא לאשמועינן דלא נימא כיון דלא נבעלה ונתאלמנה או נתגרשה בעלו להו שם נשואין מינה והוי כלא נשאת מעולם וכיון דגלי לן קרא בהפרת נדרים דע"י אלמנות וגרושין לא נתבטלו הנשואין כלילו לא הוו ה"ה לענין סקילה וכיון דלא נתבטלו פשיטא דלא הדרא למילתא קמייתא דאשמועינן כבעולה ומה שפ"ה דל"ג ה"מ דלאו קושיא היא ופירש נמי דאמתניתין קא בעי קשה דאי אמתני' קא בעי למה המתין כל כך ובחנם מוחק הני מילי דיש נמי לפרשו בלשון בעיא כמו ואימא:

דאיאך אי קורא בה. מתוך פירוש הקונטרס משמע דאיצטריך ליה למגמר אם היא ברשות האב אם לא כשהיא בדרך וקשה לר"י דהא מלוטה בית אביה נפקא וגמרינן נדרים מהתם וגראה דלענין חזרה כשנתארמלה או נתגרשה איצטריך למילף מהכא: **ונדר** אלמנה וגרושה מה תלמוד לומר.

תימה דאיצטריך לכדדרשינן בפרק בתרא דנדרים (דף פח:):

קל וחומר לבנים דעסקי בתורייתא. ולקמן בפרק בתרא (דף קח: וסס) גבי אדמון דפריך דעסיק בתורייתא ירית דלא עסיק בתורייתא לא ירית לענין ירושה דאורייתא ודאי איכא למיפרך דאין לו לגזול לו מה שזיכתה לו תורה אבל הכא קאמר דלא מחממרינן בחומו שעסק בתורה ומפרנסינן ליה כדי שיעסוק בתורה: כשהם

אלא אינו חייב במזונות בתו והוא הדין לבנו הא מצוה בבתו איכא קל וחומר לבנים והאי דקתני "בתו" הא קמ"ל דאפילו

אימא היכא דהדרא לבי נשא הדרא למילתא קמייתא: אמר רבא ההוא כבר פסקה תנא דבי רבי ישמעאל *דתנא דבי רבי ישמעאל ונדר אלמנה וגרושה כל אשר אסרת על נפשה יקום עליה "מה תלמוד לומר והלא מוצאת מכלל אב ומוצאת מכלל בעל אלא הרי שמסר האב לשלוחי הבעל - או שמסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל ונתארמלה בדרך או נתגרשה, היאך אני קורא בה 'בית אביה' של זו או 'בית בעלה' של זו, אלא לומר לך כיון שיצאה שעה אחת מרשות האב שוב אינו יכול להפר: אמר רב פפא אף אנן נמי תנינא הבא על נערה המאורסה אינו חייב עד שתהא נערה בתולה מאורסה והיא בבית אביה בשלמא נערה - ולא בוגרת, בתולה - ולא בעולה, מאורסה - ולא נשואה, בבית אביה למעוטי מאי - לאו למעוטי מסר האב לשלוחי הבעל, אמר רב נחמן בר יצחק אף אנן נמי תנינא הבא על אשת איש כיון שנכנסה לרשות הבעל לנשואין אף על פי שלא נבעלה הבא עליה הרי זה בחנק נכנסה לרשות הבעל בעלמא שמע מינה: מתני' האב אינו חייב במזונות בתו זה מדרש *דרש רבי אלעזר בן עזריה לפני חכמים בכרם ביבנה: הבנים יירשו והבנות יזונו מה הבנים אינן יורשין אלא לאחר מיתת האב אף הבנות אין ניזונות אלא לאחר מיתת אביהן: גמ' במזונות בתו הוא דאינו חייב הא במזונות בנו חייב, בתו נמי חובה הוא דליכא הא מצוה איכא, מני מתניתין לא רבי מאיר לא רבי יהודה ולא רבי יוחנן בן ברוקא *דתניא מצוה לזון את הבנות קל וחומר לבנים *דעסקי בתורה דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר מצוה לזון את הבנים וקל וחומר לבנות משום זילותא ר' יוחנן בן ברוקא אומר חובה לזון את הבנות לאחר מיתת אביהן אבל בחיי אביהן אלו ואלו אינן ניזונין מני מתניתין: אי רבי מאיר הא אמר בנים מצוה אי רבי יהודה הא אמר בנים נמי מצוה אי רבי יוחנן בן ברוקא אפי' מצוה נמי ליכא? איבעית אימא רבי מאיר איבעית אימא ר' יהודה איבעית אימא רבי יוחנן בן ברוקא: איבעית אימא ר' מאיר הכי קאמר האב אינו חייב במזונות בתו והוא הדין לבנו הא מצוה בבתו איכא קל וחומר לבנים והאי דקתני "בתו" הא קמ"ל דאפילו

אמר רבא אחרי שמסר האב לשלוחי הבעל - אם היא חוצרת לבית אביה היא לא חוצרת לשלחא קמייתא לפיות כמי שלא נמסרה - נ"א אם אחרי שהיא חוצרה לבית אביה ניתנה לבי היא לחנק (ולא בסקילה בזמן שבני מסיתה דפ) הגה מהיאה דרייתא בשון הפרת נדרים שאוכיחה ז"ן נה

נוסא/מהנה

ר"נ/נוסא/רנ"

"אף אנן נמי תנינא" מהי אין ב' מעוטים מאסכת סנה' ו-סו: ב-כ"ב. שמעסיס מה שקתני בקרייתא ולא"ל מה: "מסר האב... הרי זו בחנק"

תוספות רי"ד

מתני' האב אינו חייב במזונות בתו זה מדרש דרש ראב"ע פי' ביום שמינהו נשיא בכרם שביבנה פי' בתוך הישיבה וע"ש שהיו יושבים שורות שורות נקראין כרם: הבנים יירשו והבנות יזונו מה הבנים אינן יורשים אלא לאחר מיתת אביהן אף הבנות אינן ניזונות אלא לאחר מיתת אביהן. פי' אע"ג דבתנאי כתובה כתוב סחם בנין נוקבין דיהוויין ליכי מינאי יהווין יתבין בביתי ומיתזנין מנכסי עד דתינסבן לגוברין פי' ומשמע אפילו בחייו. אפ"ה לא הוי האי תנאה אלא לאחר מיתה ויליף לה ר"א מתנאי דבנים דמה תנאי דבנים אינו אלא לאחר מיתה דהא ירתון תנן. אף תנאי דבנות לא הוי אלא לאחר מיתה אבל בחייו לא מחייב ואין אשתו יכולה לכופו לזון

נוסא

אחרי שמסר האב לשלוחי הבעל - אם היא חוצרת לבית אביה היא לא חוצרת לשלחא קמייתא לפיות כמי שלא נמסרה

נוסא

האב אינו חייב במזונות בתו

נוסא

חיבוש אחר מאן תנא דמתנתנו

מהנה

"הכי קאמר" ב' אפשריות למאן תנא דמתני' ואיך כל אחד יבין מתנתנו

סנ א מי"י פ"ל מהל' מלכים הל' כב טוש"ע יו"ד סי' רלד סעי' יב: